

ՀՀ ֆինանսների նախարարություն

Հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողով

Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ 14/2

14 ապրիլի 2015 թ.

Քննարկվեց Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանի ներկայացուցչի 01.04.2015 թ-ի բողոքը ՀՀ ՖՆ Շենգավիթի ՀՏ պետի 26.03.2015 թ-ի թիվ 2387 որոշման դեմ:

Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանի ներկայացուցչի բողոքում բերված փաստարկները.

ՀՀ ՖՆ Շենգավիթի հարկային տեսչության պետի կողմից 2015 թ-ի մարտի 26-ին կայացված թիվ 2387 որոշման համաձայն 26.03.2015 թ-ի դրությամբ Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանի չկատարած հարկային պարտավորությունները կազմում են 444.012 դրամ, որից սոց. ապահովության վճարի գծով 341.402 դրամ՝ առաջացել է 2009 թ-ի հունվարից մինչև 2012 թ-ի դեկտեմբեր ամիսների համար հաշվարկված նվազագույն սոց. վճարի գումարներից, հաստատագրված վճարի գծով 102.611 դրամ, որն առաջացել է 2001 թ-ի հունվարից մինչև 2003 թ-ի դեկտեմբեր ամիսները հաշվարկված ելակետային և ուղղիչ գործակիցների վերաբերյալ հայտարարությունների հիման վրա:

Նախ և առաջ վարչական վարույթի նյութերից չի երևում, թե երբ է հարուցվել վարչական վարույթը և ում նախաձեռնությամբ, ինչպես նաև ինչու է հենց վարչական ակտն ընդունվել 26.03.2015 թ-ին: Բացի դա, Արմեն Հարությունյանը չի ծանուցվել վարչական վարույթ հարուցելու մասին, այդ կապակցությամբ վերջինս չի հրավիրվել վարչական մարմին և հնարավորություն չի ընձեռնվել տալ բացատրություններ, դրանով իսկ արտահայտվելու վարչական վարույթի ընթացքում քննարկվող փաստական հանգամանքների վերաբերյալ:

Նաև չի կազմվել և Արմեն Հարությունյանին չի տրամադրվել վարչական վարույթի արձանագրությունը, մասնավորապես՝ չի պարզաբանվել վարչական վարույթի ընթացքում նրա իրավունքները և պարտականությունները, ամենակարևորը լսել կողմին և հնարավորություն տալ արտահայտվելու վարչական վարույթի ընթացքում քննարկվող փաստական հանգամանքների վերաբերյալ:

Փաստորեն սույն վարչական վարույթի ընթացքում խախտվել են Արմեն Հարությունյանի իրավունքներն ու օրինական շահերը, որոնք ամրագրված են «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասով և 38-րդ հոդվածի 1-ին մասով:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն. «Վարչական մարմինը պարտավոր է ապահովել փաստական հանգամանքների բազմակողմանի, լրիվ և օբյեկտիվ քննարկումը՝ բացահայտելով գործի բոլոր, այդ թվում՝ վարույթի մասնակիցների օգտին առկա հանգամանքները»:

Նույն օրենքի 38-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն. «Վարչական մարմինը վարչական վարույթի ընթացքում պարտավոր է վարույթի մասնակիցներին և նրանց ներկայացուցիչներին հնարավորություն տալ արտահայտվելու վարչական վարույթում քննարկվող փաստական հանգամանքների վերաբերյալ»:

Անհայտ է, որ սույն վարչական վարույթի ընթացքում վարչական մարմինը վարչական մարմինը չի ծանուցել Արմեն Հարությունյանին նրա նկատմամբ վարչական վարույթ հարուցելու մասին, պարտավորված լինելով մասնակից դարձնել լսումներին, չի ապահովել Արմեն Հարությունյանի իրազեկվածությունը և դրա արդյունքում որևէ հնարավորություն չի տվել արտահայտվելու և բացատրություն տալու քննարկվող փաստական հանգամանքների վերաբերյալ: Մասնավորապես, եթե Արմեն Հարությունյանը մասնակից դառնար, ապա վերջինս կհաստատեր, որ 2009 թ-ից չի գործել, որևէ ֆինանսատնտեսական գործունեություն

չի ծավալել, որը ապացուցվում է այն փաստով, որ վերջինս ծավալել է առևտրային գործունեություն, որի համար անհրաժեշտ նախապայման է ՀԴՄ ունենալը: Այնինչ, նույնիսկ ՀԴՄ չի ունեցել, ուստի որևէ գործունեություն թե տեսականորեն, թե պրակտիկորեն չէր կարող ծավալել, որպիսի պայմաններում նաև չէր կարող առաջանալ նաև սոց. ապահովության գծով վճարներ հաշվետու ժամանակահատվածում:

Միաժամանակ ինչ վերաբերվում է 2001-2003 թվականներին հաստատագրված վճարի մասով և 2009-2012 թվականներին սոց. վճարի մասով հարկային պարտավորություններին, ապա վարչական մարմինն անտեսել է «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.1-րդ հոդվածի 1-ին և 2-րդ պարբերությունների պահանջները, այն է՝ «Հարկային օրենսդրության խախտումներ հայտնաբերելու դեպքում հարկային պարտավորություններ չեն կարող առաջանալ, եթե տվյալ խախտումը հայտնաբերվել է այն կատարելու տարվան անմիջապես հաջորդող երեք տարին լրանալուց հետո, բացառությամբ «Գույքահարկի մասին» և «Հողի հարկի մասին» ՀՀ օրենքներով սահմանված դեպքերի»:

Սույն հոդվածի առաջին պարբերության իմաստով հարկային օրենսդրությամբ սահմանված կարգով հարկային պարտավորությունների հաշվարկման առումով խախտման կատարման տարի է համարվում համապատասխան հաշվարկի, հայտարարագրի, հաշվետվության, տեղեկության կամ այլ փաստաթղթի (անկախ դրանց ներկայացման հանգամանքից)՝ հարկային մարմին ներկայացնելու համար օրենքով սահմանված ժամկետի վերջին օրը ներառող օրացուցային տարին»:

Փաստորեն, թե հաստատագրված վճարի մասով, թե սոց. վճարի մասով Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանի համար հարկային պարտավորություններ չեն կարող առաջանալ, քանի որ դրանք հայտնաբերվել են այն ենթադրյալ կատարելու տարվան անմիջապես հաջորդող երեք տարին լրանալուց հետո:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 42-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն. «Վարչական մարմինը վարչական վարույթում որպես ապացույց գնահատում է գործում առկա բացատրությունները, ցուցմունքները, փորձագիտական եզրակացությունները, փաստաթղթերը, նյութերը, իրերը, ինչպես նաև այն հանգամանքները, որոնք իր հայեցողությամբ այդ մարմինը պիտանի և անհրաժեշտ է համարում գործի փաստական հանգամանքների բացահայտման և գնահատման համար»:

Նույն օրենքի 43-րդ հոդվածի 1-ին և 3-րդ մասերի համաձայն. «1. Անձի և վարչական մարմնի փոխհարաբերություններում ապացուցման պարտականությունը կրում է՝

...

բ) վարչական մարմինը՝ անձի համար ոչ բարենպաստ փաստական հանգամանքների առկայության դեպքում:

...

3. Եթե սույն հոդվածի 1-ին մասի «բ» կետով նախատեսված դեպքում վարչական մարմնի կողմից քննարկվող փաստական հանգամանքների վերաբերյալ տվյալներին (տեղեկություններին) վարչական մարմինը կարող է իրազեկ դառնալ բացառապես տվյալ անձի միջոցով, ապա ապացուցման պարտականությունը դրվում է այդ անձի վրա»:

Համաձայն «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 62-րդ հոդվածի 1-ին կետի «դ» ենթակետի. «Առ ոչինչ է այն վարչական ակտը, որով դրա հասցեատիրոջ վրա դրվում է ակնհայտ ոչ իրավաչափ պարտականություն, կամ նրան տրամադրվում է ակնհայտ ոչ իրավաչափ իրավունք», իսկ նույն հոդվածի 2-րդ կետի համաձայն. «Առ ոչինչ վարչական ակտն ընդունման պահից իրավաբանական ուժ չունի և ենթակա չէ կատարման կամ կիրառման»:

Ելնելով վերոգրյալից՝ բողոքաբերը խնդրում է ՀՀ ՖՆ Շենգավիթի հարկային տեսչության պետի կողմից 2015 թ-ի մարտի 26-ին կայացված թիվ 2387 վարչական ակտը ճանաչել առ ոչինչ և որպես հետևանք վերացնել Արմեն Հարությունյանի վրա թիվ 2387 վարչական ակտով դրված 444.012 դրամ վճարելու ոչ իրավաչափ պարտականությունը:

«Ֆինանսների նախարարության հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովի եզրակացությունը».

«ՖՆ հարկային և մաքսային մարմինների գանգատարկման հանձնաժողովը (այսուհետ նաև Հանձնաժողով), ուսումնասիրելով սույն գործին առնչվող նյութերն ու ապացույցները եկավ հետևյալ եզրակացության:

Քննարկման ընթացքում նշվեց, որ «ՖՆ Շենգավիթի ՀՏ պետը, քննարկելով Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանի վերաբերյալ վարչական վարույթի նյութերը պարզել է, որ 26.03.2015 թ-ի դրությամբ նրա չկատարված հարկային պարտավորությունները կազմում են 444.012 դրամ, որից որից սոցիալական ապահովության վճարի գծով 341.402 դրամ (առաջացել է 2009 թ-ի հունվարից մինչև 2012 թ-ի դեկտեմբեր ամիսների համար հաշվարկված նվազագույն սոցիալական վճարի գումարներից), հաստատագրված վճարի գծով 102.611 դրամ (առաջացել է 2001 թ-ի հունվարից մինչև 2003 թ-ի դեկտեմբեր ամիսները հաշվարկված ելակետային և ուղղիչ գործակիցների վերաբերյալ հայտարարությունների հիման վրա): Արդյունքում, ղեկավարվելով «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածի և «Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 55-րդ, 56-րդ, 58-րդ, 88-րդ հոդվածների դրույթներով ՀՀ ՖՆ Շենգավիթի ՀՏ պետի կողմից 26.03.2015 թ-ին ընդունվել է թիվ 2387 որոշումը (այսուհետ նաև Որոշում) Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանից 444.012 դրամ պարտավորության գումար գանձելու վերաբերյալ:

Բողոքում բերված պնդումների վերաբերյալ, որ Արմեն Հարությունյանը չի ծանուցվել վարչական վարույթ հարուցելու մասին, նրան չի հրավիրվել վարչական մարմին և հնարավորություն չի ընձեռնվել տալ բացատրություններ վարչական վարույթի ընթացքում քննարկվող փաստական հանգամանքների վերաբերյալ, հարկ է նշել հետևյալը:

«Վարչարարության հիմունքների և վարչական վարույթի մասին» ՀՀ օրենքի 33-րդ հոդվածի համաձայն՝ վարչական մարմնի նախաձեռնությամբ վարչական վարույթը հարուցվում է այն գործողության (գործողությունների) սկսման օրվանից, որը նպատակամղված է վարչական մարմնի նախաձեռնությամբ վարչական ակտի ընդունմանը:

Նույն Օրենքի 35-րդ հոդվածի համաձայն՝ վարչական մարմինն իր նախաձեռնությամբ վարչական վարույթ հարուցելիս վարույթի մասնակիցներին կամ նրանց ներկայացուցիչներին պատշաճ ձևով ծանուցում է վարչական վարույթ հարուցելու մասին, եթե վարչական վարույթի հարուցումից մինչև վարչական ակտն ընդունելու միջև ընկած ժամանակահատվածը երեք օրից ավելի է:

Իր հերթին, «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 29.1 հոդվածի համաձայն՝ հարկային պարտավորությունների գծով գումարների վճարումը սահմանված ժամկետից ուշացնելու դեպքում հարկային մարմինը կամ տեղական ինքնակառավարման մարմինը որոշում է կայացնում հարկ վճարողից ժամանակին չվճարված գումարը գանձելու վերաբերյալ և այդ մասին պատշաճ ծանուցում վերջինիս:

Քննարկվող դեպքում Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանից ժամանակին չվճարված պարտավորությունների գումարները գանձելու նպատակով հարուցված վարչական վարույթի մասին ծանուցելու պարտականություն չի առաջացել, քանի որ Որոշումն ընդունվել է հարկային մարմնում առկա ապացույցների հիման վրա, երբ վարչական վարույթի հարուցումից մինչև վարչական ակտն ընդունելու միջև ընկած ժամանակահատվածը չի գերազանցել երեք օրը:

Բողոքում բերված այն պնդումների վերաբերյալ, որ Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանը 2009 թ-ից չի գործել, հետևապես 2009 թ-ի հունվարից մինչև 2012 թ-ի դեկտեմբեր ամիսների համար չէին կարող առաջանալ սոցիալական ապահովության վճարների գծով պարտավորություններ, նշվեց հետևյալը:

Մինչև 31.12.2012 թ-ը գործող «Պարտադիր սոցիալական ապահովության վճարների մասին» ՀՀ օրենքի 5-րդ հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն, անհատ ձեռնարկատերերը պարտավոր են յուրաքանչյուր ամսվա համար վճարել նվազագույն սոցիալական վճար՝ 5000

դրամի չափով, մինչև հաջորդ ամսվա 15-ը: Ընդ որում՝ պետական գրանցման վկայականը ժամանակավոր հարկային մարմին հանձնած (մինչև 25.07.2012 թ-ը) և այդ ժամանակահատվածում ձեռնարկատիրական գործունեություն չիրականացրած անհատ ձեռնարկատերը նվազագույն սոցիալական վճարներ չի կատարում՝ վկայականը հանձնելուն հաջորդող ամսվանից մինչև վկայականը հետ ստանալու ամիսն ընկած ժամանակահատվածի համար:

Դա նշանակում է, որ անհատ ձեռնարկատիրոջ կողմից պետական գրանցման վկայականը ժամանակավորապես հարկային մարմին հանձնած չլինելու դեպքում անհատ ձեռնարկատերը պարտավոր էր վճարել 5000 դրամ նվազագույն սոցիալական վճար՝ անկախ ձեռնարկատիրական գործունեություն իրականացնելու կամ չիրականացնելու հանգամանքից:

Քննարկվող դեպքում Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանի կողմից պետական գրանցման վկայականը ժամանակավորապես հարկային մարմին չի հանձնվել, ինչը և հիմք է հանդիսացել նվազագույն սոցիալական վճարի գծով պարտավորությունների հաշվարկման համար:

Ինչ վերաբերվում է բողոքում բերված այն պնդումներին, որ տվյալ դեպքում կիրառելի են «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.1-րդ հոդվածի դրույթները, որի հետևանքով լրացուցիչ պարտավորություններ չեն կարող առաջադրվել, նշվեց հետևյալը:

Հանձնաժողովը գտնում է, որ քննարկվող դեպքում «Հարկերի մասին» ՀՀ օրենքի 30.1-րդ հոդվածի դրույթները կիրառելի չեն, քանի որ վերոգրյալ պարտավորությունները, դրանք առաջանալու օրվանից, գրանցվել են Ա/Ձ Արմեն Հարությունյանի անձնական հաշվի քարտերում: Այսինքն, այդ պարտավորությունները հարկային մարմնին հայտնի են դարձել ոչ թե Որոշումը կայացնելիս, այլ՝ դրանք առաջանալու առաջին իսկ օրվանից:

Ելնելով վերոգրյալից՝ Հանձնաժողովը եզրակացնում է, որ Որոշումն իրավաչափ է և ենթակա է կատարման:

Ելնելով քննարկման արդյունքներից և ղեկավարվելով «Հարկային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 43.1-րդ հոդվածի և «Մաքսային ծառայության մասին» ՀՀ օրենքի 37-րդ հոդվածի պահանջներով հանձնաժողովը

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ Է՝

ՀՀ ՖՆ Շենգավիթի ՀՏ պետի 26.03.2015 թ-ի թիվ 2387 որոշումը թողնել անփոփոխ, իսկ բողոքը՝ մերժել:

Սույն որոշմանը չհամաձայնվելու դեպքում այն ուժի մեջ մտնելու օրվանից երկու ամսվա ընթացքում կարող է բողոքարկվել ՀՀ վարչական դատարան:

Հանձնաժողովի նախագահ՝

Վ.ՄԻՐՈՒՄՅԱՆ